FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 4 t'April, 2002

Kaw\a Numru 15
~itazz. Nru. 2607/00JRM

Nicholas Albert CRITIEN

vs

Maik METZ

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fl-14 ta' Di`embru, 2000, li bih l-attur ippremetta:

Illi l-kontendenti kienu ser iwaqqfu kumpannija bl-isem ta' Dive Culture Services Ltd;

Illi g]al dan l-iskop l-attur kien ta' lill-attur (sic) is-somma ta' sebat elef lira maltija (Lm7,000);

Illi din il-kumpannija qatt ma twaqqfet u n-negozju ma se]]x;

Illi l-konvenut qieg]ed jallega li l-flus im]allsa mill-attur t]allsu g]all-bejg] u xiri tal-vettura tal-marka Magrius Deutz bin-numru ta' registrazzjoni B-CS 9388;

Illi qatt ma sar ftehim ta' bejg] bejn il-kontendenti;

Illi l-konvenut debitament interpellat sabiex i]allas lura din is-somma baqa' inadempjenti;

G]alhekk l-attur talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex prevja kull dikjarazzjoni li hija me]tiega skond il-li[i:

1. Tiddikjara li qatt ma se]] bejg] bejn il-kontendenti tal-vettura tal-marka Magrius Deutz bin-numru ta' registrazzjoni B-CS 9388;

2. Tikkundanna lill-konvenut i]allas lura lill-attur is-somma ta' sebat elef lira maltija (Lm7,000);

Bl-ispejje\ kontra l-konvenut inkluzi dawk ta' l- ittra legali bid-data tat-8 ta' Novembru 2000, u bl- img]ax mid-data tal-prezentata ta' din i`-`itazzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur, flimkien mat-tliet (3) dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota mressqa fit-23 ta' Marzu, 2001, li biha l-im]arrek e``epixxa:

1. Illi preliminarjament i`-`itazzjoni odjerna hija wa]da irrita u g]alhekk nulla u bla effett u dan stante illi ma hemm ebda konnessjoni guridika jew imqar lo[ika bejn il-premessi u t-talbiet attri`i;

2. Illi l-fatti dikjarati f'paragrafi 1 sa 3 tad-dikjarazzjoni tal-attur huma kompletament gratuwiti u ming]ajr ebda bazi fattwali jew legali u dan meta l-ebda minn dak imsemmi ma se]] fir-realta';

3. Illi din il-kaw\a hija biss tentattiv biex l-attur jo]rog minn irbit li da]al g]alih fir-rigward tal-bejg] tal-vettura ossia trukk imsemmi g]ar-ragunijiet li jafhom hu izda li presubilment huma marbuta ma nuqqas ta' fondi min-na]a tieg]u;

4. Illi l-premessi attri`i huma biss storja li qatt ma tista' ti[i sostnuta minn dokumentazzjoni jew provi o]ra stante illi hija ma]luqa unikament biex tiggustifika l-posizzjoni tieg]u;

5. Illi mhux talli l-konvenut g]andu jirrifondi flejjes lill-attur izda huwa l-istess attur li baqg]alu bilan` xi j]allas fuq il-vettura ossia truck minnu stess imsemmi;

6. Illi g]alhekk it-talbiet tal-attur g]andhom ji[u mi`]uda, bl-ispejje\ kontra l-istess attur;

7. Salvi e``ezzjonijiet o]ra;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrek;

Semg]et it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrek dwar l-irritwalita' tal-att ta`-`itazzjoni u li g]alhekk ma jiswiex;

Rat in-Nota ta' Riferenza mressqa mill-attur fis-27 ta' {unju, 2001[1], dwar l-imsemmija e``ezzjoni;

Rat ir-Rikors imressaq fis-16 ta' Novembru, 2001, b'Nota mehmu\a mieg]u li fiha l-attur re[a' g]amel

[1] Pa[[. 23 sa 25 tal-pro`ess

sottomissjonijiet o]rajn dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrek[2];

Rat id-Degriet tag]ha tat-22 ta' Novembru, 2001, li bih u fuq talba tal-avukat tal-im]arrek, tat \mien lill-im]arrek iwie[eb b'Nota g]as-sottomissjonijiet mag]mulin mill-attur dwar l-ewwel e``ezzjoni tan-nullita';

Rat illi l-im]arrek sallum naqas li jressaq in-Nota ta' Twe[iba li kellu l-fakulta' li j[ib 'il quddiem;

Rat id-Degrieti tag]ha tat-22 ta' Novembru, 2001, u tal-14 ta' Frar, 2002, li bihom]alliet il-kaw\a g]al-lum g]ad-de`i\joni dwar l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrek;

Ikkunsidrat:

Illi b'din il-kaw\a l-attur qieg]ed jitlob li l-im]arrek iroddlu lura sebat elef lira Maltija li kien g]addielu biex iwaqqfu kumpannija li baqg]et ma twaqqfitx, u biex ji[i dikjarat li l-attur qatt ma ftiehem mal-im]arrek biex jixtri xi trakk ming]andu, kif qieg]ed jippretendi l-istess im]arrek;

Illi l-im]arrek laqa' g]al din it-talba billi, fost l-o]rajn, qieg]ed jg]id li l-att ta`-`itazzjoni ma jiswiex g]aliex m'hemm l-ebda rabta [uridika jew imqar lo[ika bejn il-premessi u t-talbiet;

Illi s-sentenza tal-lum hija dwar is-siwi ta' din l-e``ezzjoni;

Illi biex wie]ed jista' japprezza sewwa xi tfisser l-e``ezzjoni ta]t e\ami, ikun xieraq li jing]ad mill-ewwel li l-ka\ijiet li fihom l-e``ezzjoni tan-nullita' ta' atti [udizzjarji tista' ting]ata huma dawk imsemmija fis-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

---

[2] Pa[[. 30 sa 34 tal-pro`ess

Illi l-erba' (4) `irkostanzi msemmija f'dak l-artikolu huma tassattivi, fis-sens li biex dik l-e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju tirnexxi, trid bilfors taqa' ta]t il-parametri ta' xi wa]da minnhom;

Illi, minbarra dan, bis-sa]]a tal-bidliet li saru fil-li[i bl-Att XXIV tal-1995, l-e``ezzjoni ma tirnexxix lanqas (fejn mhix imsejsa fuq il-]ru[tal-att [udizzjarju minn qorti li mhix kompetenti) jekk in-nuqqas jew ksur ikunu jistg]u jissewwew ta]t kull disposizzjoni o]ra tal-ligi. Tifsira tajba ta' din id-disposizzjoni, flimkien ma' l-isfond li fih il-le[islatur wera li ried iqeg]dha, hija mog]tija f'sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kaw\a fl-ismijiet *Salvino Busuttil et vs Agostino Baldacchino*[3];

Illi, f'dan il-ka\, il-li[i qeg]da tag]mel riferenza g]all-bidliet illi jistg]u jsiru f'att [udizzjarju bis-sa]]a tal-artikolu 175 tal-Kapitolu 12, ukoll kif mibdul fl-1995;

Illi l-li[i tipprovdi ukoll li att [udizzjarju, mag]mul bis-sa]]a ta' att null jew li [ej minn att null, huwa null ukoll[4];

Illi g]alkemm l-im]arrek ma jsemmix ta]t liema sub-in`i\ tal-artikolu 789 qieg]ed iressaq l-e``ezzjoni tieg]u ta]t e\ami, hu jsemmi n-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni, u dan billi din in-nullita' to]ro[ min-nuqqas ta' rabta bejn il-premessi u t-talbiet. Minn dak li semg]et il-Qorti waqt it-trattazzjoni u minn dak li ng]ad i\jed 'il fuq, din l-e``ezzjoni jidher li hija g]alhekk imsejsa fuq il-paragrafi (`) u/jew (d) tas-sub-in`i\ (1) tal-artikolu 789 tal-Kap 12 kif jirreferu g]all-artikolu 156(1)(a) tal-istess Kodi`i b'mod partikolari dwar x'jikkostitwixxi "tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba";

---

[3] **28.1.1998** (Kollez. Vol: **LXXXII.ii.30**);
[4] Art 98 tal-Kap 12

Illi, kif ing]ad f'g]add ta' de`izjonijiet tal-Qrati tag]na, id-distinzjoni bejn nullita' mtellg]a ta]t il-paragrafu (`) u dik ta]t il-paragrafu (d) tas-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789, tikkonsisti fil-fatt li, f'tat-tieni, l-att [udizzjarju jkun milqut minn nuqqas ta' partikolarita' essenzjali me]tie[a mil-li[i, u mhux "sempli`i" ksur tal-forma preskritta[5];

Illi l-li[i, tippreskrivi, fost l-o]rajn, li `-~itazzjoni g]andu jkun fiha tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba. Dan ifisser ukoll li l-premessi g]at-talbiet g]andhom iwasslu lil min qieg]ed jaqra l-att biex jara rabta bejn dawk il-premessi u t-talbiet. Marbut ma' dan ir-rekwi\it, hemm il-prin`ipju li l-parti m]arrka trid ting]ata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min i]arrikha[6];

Illi huwa sewwasew dwar din id-disposizzjoni li wie]ed isib g]add ta' de`i\jonijiet tal-Qrati tag]na li jfissru l-limiti tag]ha fid-dawl tal-e``ezzjoni tan-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni min]abba n-nuqqas ta' ]arsien tal-li[i. }afna minn dawn id-de`i\jonijiet ing]ataw min]abba li jkun [ie allegat li t-talba kienet in`erta, x'aktarx sintesi ta' jeddijiet li kull wie]ed minnhom jag]ti lok g]al azzjoni distinta u separata. G]al xi zmien, il-forma tal-att [udizzjarju kienet issaltan, imma, bi\-\mien u b'interventi tal-le[islatur, issawret it-tejorija mag]rufa b]ala tal-ekwipollenti li nisslet il-prin`ipju li m'hijiex me]tie[a ebda g]amla espressa g]all-proposizzjoni tal-azzjoni [7];

---

[5] Ara, per e\empju, P.A. C.S.:**4.11.1988** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Galea vs Pawlu Cuschieri;***

[6] Ara, per e\empju, P.A. **5.6.1959** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Sciortino et vs Micallef*** (Kollez. Vol: **XLIII.ii.748**)

[7] P.A.: **9.3.1965** fil-kaw\a fl-ismijiet ***M. Muscat noe vs Dr. J. Cassar et noe.*** (Kollez. Vol: **XLIX.ii.809**) u s-sentenzi hemm imsemmija;

Illi, g]alhekk, `itazzjoni m'g]andhiex ti[i mwaqqg]a g]ajr g]al ra[unijiet gravi[8]. Madankollu, jekk in-nuqqas ta' kjarezza jkun ta' g]amla u kwalita' tali li j`a]]ad b'mod serju lill-im]arrek mid-difi\a tieg]u, i`-`itazzjoni g]andha ti[i mwaqqg]a[9];

Illi dwar l-element ta' kjarezza fl-Att ta`-~itazzjoni, l-li[i ma tinsistix fuq formola pre`i\a jew kliem partikolari, u sakemm it-talba tkun tista' tinftiehem, ma jimpurtax jekk il-kaw\ali tkunx imfissra b'mod xott jew sa]ansitra mifhuma jew implikata mit-talba nnifisha[10];

Illi ng]ad ukoll li fejn ma jkunx hemm kontradizzjoni g]all-a]]ar bejn il-premessi u t-talbiet jew bejn it-talbiet innifishom, il-Qrati g]andhom iqisu b'`irkospezzjoni e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju. Biex att ta' `itazzjoni jg]addi mill-prova tal-validita' huwa bi\\ejjed li t-talba tkun imfassla b'mod tali li l-persuna m]arrka tifhem l-intenzjoni ta' min]arrikha[11] u li tali tifsila ma tkunx ta']sara g]all-im]arrek li jiddefendi lilu nnifsu mit-talba tal-attur[12];

Illi fis-sentenza li g]aliha g]adha kemm saret riferenza ftit i\jed 'il fuq[13], il-Qorti qalet li "*hu ne`essarju illi jkun jirri\ulta rapport ta' konnessjoni ra[onevolment identifikabbli bejn il-premessi mi[jubin b]ala l-kaw\a tat-talba u t-talba stess kif diretta kontra l-konvenut*";

Illi huwa wkoll mi\mum b]ala prin`ipju [enerali li n-natura u l-indoli tal-azzjoni g]andhom ji[u misluta mit-termini tal-

---

[8] App. ~iv.: **20.2.1935** fil-kaw\a fl-ismijiet ***R. Merola pro et vvs S. Caruso*** (Kollez. Vol: **XXIX..i.106**);
[9] App. ~iv.: **22.5.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***E. Scicluna vs M. Xuereb et*** (Kollez. Vol: **LI.i.299**); u Kumm. **19.6.1989** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Frendo noe vs Attard noe*** (Kollez. Vol: **LXXIII.iv.971**) u s-sentenzi hemm imsemmija
[10] P.A. **15.12.1955** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Moore noe vs Falzon et.*** (Kollez. Vol: **XXXIX.ii.807**)
[11] P.A. : **14.2.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J.G. Coleiro vs Dr. J. Ellul*** (Kollez. Vol: **LI.ii.779**);
[12] App. Kumm. **20.1.1986** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Bonni`i vs Eucharistico |ammit noe et***
[13] Ara nota 8;

att li bih ikunu nbdew il-pro`eduri [14]. Normalment, b'dan wie]ed jifhem li dak li kellu f'mo]]u min ikun feta] il-kaw\a jkun irid jirri\ulta mill-att ta`-~itazzjoni innifsu u mhux minn provi li jitressqu i\jed 'il quddiem fil-kaw\a[15], u g]alkemm id-dikjarazzjoni ma]lufa hija me]tie[a *ad validitatem* biex i`-~itazzjoni tkun tiswa, dak li jing]ad fl-istess dikjarazzjoni ma jiswa qatt biex jirrimedja dak li jista' jkun nuqqas fl-Att ta`-~itazzjoni[16], g]alkemm jista' jitfa' dawl fuq il-kaw\ali u ji``araha[17]. B'dan il-mod, jekk id-difett fit-tfassila tal-att li bih tkun inbdiet il-kaw\a ma j[ibx pre[udizzju serju lill-parti m]arrka, allura l-pro`edura tkun tista' ti[i salvata basta dan ma jaffettwax is-sustanza tal-azzjoni jew tal-e``ezzjonijiet[18];

Illi, biex wie]ed jifli sewwa l-e``ezzjoni tan-nullita' mqanqla f'din il-kaw\a, irid iqis li meta l-avukati tal-partijiet ittrattaw dwar l-istess]ar[et i\jed fid-dieher fejn kull parti minnhom trid tasal. G]all-im]arrek ing]ad li filwaqt li l-ewwel premessa titkellem dwar flus ma]ru[a g]all-formazzjoni ta' kumpannija, it-talbiet huma msawrin madwar dikjarazzjoni ta' nuqqas ta' bejg], bla ebda rabta tal-wa]da mal-o]ra. Min-na]a tieg]u, l-attur jg]id li l-premessi jirreferu kemm g]a`-`irkostanza tal-g]oti ta' flus min-na]a tieg]u biex isse]] dak li jg]id li weg]du l-im]arrek - ji[ifieri, li jag]mlu kumpannija bejniethom - u kif ukoll g]all-isku\a li qieg]ed i[ib l-istess im]arrek biex ma jroddlux lura l-flus li g]addielu. Ma' dan l-attur i\id jg]id li sa]ansitra l-istess im]arrek jer[a' jirreferi g]all-bejg] tat-trakk fin-Nota tal-E``ezzjonijiet tieg]u, u li f'kull ka\, il-fatt li fi`-~itazzjoni jing]ad li g]andha ssir "kull dikjarazzjoni li hija me]tie[a", dan bl-ebda mod ma j`a]]ad lill-Qorti milli, qabel tipprovdi dwar i\-\ew[talbiet tieg]u, tag]ti wkoll kull

---

[14] App. ~iv.: **7.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Tabone vs J. DeFlavia*** (Kollez. Vol: **XLII.i.87**);

[15] App. ~iv. **30.3.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Raymond Be\\ina vs Anthony Galea***

[16] Ara P.A. **6.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***|ahra vs |ahra et*** (Kollez. Vol: **XLII.ii.948**)

[17] App. ~iv. **23.4.1945** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Savona noe vs Asphar*** (Kollez. Vol: **XXXII.i.228**); u P.A. **6.6.1957** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Demarco vs Fiteni*** (Kollez. Vol: **XLI.ii.1035**)

[18] P.A. : **24.6.1961** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Falzon vs Spiteri et*** (Kollez. Vol: **XLVIII.ii**);

provvediment dwar jekk hux minnu jew le li l-weg]da tal-formazzjoni tal-kumpannija kienet saret;

Illi l-Qorti tibda biex tg]id li, kif ing]ad f'xi de`i\jonijiet ta' dawn il-Qrati[19], hemm ka\ijiet fejn m'huwiex me]tie[ li l-attur jag]mel `erti talbiet *ad hoc* fejn id-de`i\joni dwarhom tkun impli`ita f'talba o]ra li tkun saret espressament u li g]ad-determinazzjoni tag]ha l-Qorti jkollha tabilfors tippronun`ja ru]ha. Sa hawn, l-attur f'din il-kaw\a qieg]ed jg]id sewwa. I\da, min-na]a l-o]ra, din il-Qorti ma tifhimhiex li l-fra\i "*u hemm premessi d-dikjarazzjonijiet ne`essarji u mog]tija l-provvedimenti opportuni*" li wie]ed isib fil-qieg] tal-ewwel pa[na ta' kull att ta`-`itazzjoni, jag]ti lil attur li`enza li j]alli miftu]a bera] it-talbiet li tassew irid jew imissu jag]mel biex il-Qorti tissupplimenta hi g]ar-rimedju mitlub. Tant mhux kompitu tal-Qorti li tag]mel dan, li hija ra[uni mog]tija mil-li[i nnifisha li kaw\a ter[a' tinstama' mill-[did jekk kemm-il darba Qorti tidde`iedi fuq]wejje[i\jed minn dawk li ntalbet[20];

Illi, minbarra dan, lanqas ma jiswa l-argument tal-attur li l-im]arrek darbtejn isemmi l-bejg] fin-Nota tal-E``ezzjonijiet tieg]u, u allura t-talbiet attri`i huma f'posthom. Dan jing]ad g]aliex l-im]arrek wie[eb g]al dak li l-attur deherlu li kellu jsemmi fl-Att ta`-~itazzjoni minnu stess imressaq. Hija `-`itazzjoni li bdiet il-pro`edura u mhux in-Nota tal-E``ezzjonijiet: u hawn mhux il-ka\ ta' kontro-talba;

Illi, fis-sewwa, l-azzjoni li l-attur qieg]ed jag]mel hija dik tar-radd lura tal-flus li huwa g]adda lill-im]arrek u li jg]id li dan qieg]ed i\omm g]andu ming]ajr ra[uni tajba u qieg]ed b'hekk jistag]na bi]sara g]all-attur. Illi, l-qofol kollu ta' din l-azzjoni qieg]ed fit-tieni talba, li mhux tabilfors issegwi mill-ewwel wa]da. Issa, jekk wie]ed jara t-tfassila tal-att ta`-`itazzjoni, wie]ed isib l-ewwel tliet (3)

---

[19] Ara, per e\empju, App. Kumm. **12.3.1990** fil-kaw\a fl-ismijiet ***George Vassallo et vs Julian Sammut***; u App. ~iv. **6.3.1996** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Ivor |ammit et vs Michael |ammit Tabona et noe***

[20] Art. 811(g) tal-Kap 12

premessi jirreferu g]a`-`irkostanzi li l-attur jg]id li ta]thom g]adda l-flus lill-im]arrek, u r-raba’ (4[a]) u l-]ames (5[es]) premessi jitkellmu dwar il-bejg] tat-trakk li l-im]arrek jg]id li kien sar. Fil-fehma tal-Qorti, dan ifisser li g]alkemm il-premessi jinqasmu f’\ew[kaw\ali differenti, it-tieni talba ma tistax titqies miftuma g]al kollox mill-ewwel tliet premessi, filwaqt li l-ewwel talba hija marbuta mar-raba’ u l-]ames premessi;

Illi, dwar dawn i\-\ew[kaw\ali l-im]arrek deher li fehem x’qieg]ed jing]ad, u ma jidhirx li bata minn xi diffikulta’ jew pre[udizzju biex jilqa’ g]alihom u g]at-talbiet li saru dwarhom. Kemm hu hekk, in-Nota tal-E``ezzjonijiet tieg]u fiha bi\\ejjed tag]rif li juri li t-tifsila tal-att ta`-`itazzjoni m’hija sejra xxekklu xejn biex jiddefendi lilu nnifsu mit-talba g]ar-radd lura tal-flus li huwa ma ji`]adx li r`ieva ming]and l-attur;

Illi huwa dan l-aspett li din il-Qorti qeg]da torbot l-i\jed mieg]u fil-wasla tag]ha g]al de`i\joni dwar din l-e``ezzjoni, u dan jing]ad billi ssib li, g]alkemm it-tfassila tal-att ta`-`itazzjoni seta’ sar mod ie]or (u m’huwiex xog]ol il-Qorti li tg]id kif messu sar), ma jistax jing]ad li m’hemmx rabta legali jew imqar lo[ika bejn dak premess u dak mitlub, kif qieg]ed jindika l-im]arrek;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrek dwar in-nullita’ tal-Att ta`-~itazzjoni, bl-ispejje\ kontra tieg]u, u

Tordna li s-smig] tal-kaw\a jissokta bil-[bir tal-provi fil-mertu.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
4 t'April, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
4 t'April, 2002